

För fler projektbeskrivningar,
www.leaderstockholmsbygd.se/karta

Lokalt ledd utveckling i Österåker

Sedan 2016 har Leader Stockholmsbygd beviljat 73 projekt inom leaderområdet. Sex projekt genomförs inom Österåkers kommun, ytterligare 14 projekt pågår i hela eller delar av leaderområdet och flertalet övriga projekt i andra delar av leaderområdet är valda för att erfarenheter och resultat kan ha positiv påverkan på hela leaderområdet.

Leaderverksamheten finansieras delvis av flera av EU:s strukturfonder. Inom EU:s havs- och fiskerifond ligger projekt som fokuserar på friska fiskbestånd samt udda fiskarter och alger som framtida livsmedel. Områdesgemensamma projekt inom landsbygdsfonden handlar om utveckling och ökad samverkan mellan skärgårdsbutiker, nya koncept för ökad inflyttning till skärgården, ökad tillgång till teater och kultur på landsbyg-

den samt lokal platsutveckling. Ett leaderkontor stöttar och utvecklar projekt samt följer upp verksamheten.

Leaders budget finansieras till 50 procent av EU:s strukturfonder, 17 procent kommer från svenska staten och 33 procent är s.k. övrig offentlig medfinansiering. Totalt har mellan 2016-2021 ca 40 miljoner kronor i offentliga medel och nästan 13 miljoner kronor i privat insats (pengar och eget arbete), dvs. totalt 53 miljoner kronor tillförts landsbygd och skärgård i leaderområdet.

Uppväxlingseffekt på projektslutningarna för hela leaderområdet blir ca 5 gånger pengarna jämfört med den kommunala medfinansieringen.

Kvantitativa resultat

Syssetsättning/ företagande	
Antal nya företag	6
Antal nyskapade arbetstillfällen	12
Antal nya produkter	16
Antal nya tjänster	27

Blandade indikatorer	
Antal deltagare i utbildningar	175
Antal nya/upprustade fysiska anläggningar	70
Antal nya/upprustade fysiska mötesplatser	43
Antal nya virtuella mötesplatser	36
Antal nya tekniker	20
Antal nya nätverk eller samarbetskonstellationer	136
Antal projektgrupper med partners från alla tre sektorer	28
Antal ungdomar i projektgrupper	61
Antal nya arbetssätt/metoder	20
Antal kvinnor i ledande roller inom projektorganisationen	31

Besöksnäring	
Antal nya dagsbesökare	14 845
Antal nya gästnätter	2 706
Antal nya besöksmål	37
Antal besökare utanför högsäsong	1 734

Miljö	
Antal lokala hållbara tekniklösningar	8
Investeringar i förnybar energi	3,6 mnkr
Projekt med positiva effekter för vattenmiljön	14
Samarbetsprojekt Säl & Skarv runt Östersjön	1

Tarmalg som kulinarisk produkt?

Projekt Algösen genomförs på Ljusterö samt utanför Sandhamn och undersöker förutsättningarna för en kommersiell produktion av tarmalg samt algens kapacitet att rena vattnet i en recirkulerande fiskodling.

Projektet identifierade tidigt tarmalgens potential att bli en god och spännande råvara att äta, samt en möjlighet för recirkulerande vattenbrukare att produ-

cera och använda algen i sina system. Algen växer i hela skärgården och bidrar både som föda och som habitat till den biologiska mångfalden i området. Algen är direkt ätbar för människan, renar vattnet genom närsaltupptag och bidrar positivt till klimatet genom upptag av koldioxid.

Projektet har hittills skördad algen vid Ljusterö och vid Grönskär, provat den vilda algen i Södertäljes innovationsprogram för nya livsmedel, Matlust, provodlat i havet vid Ljusterö i olika flytande konstruktioner samt inomhus på Ljusterö tillsammans med laxyngel i recirkulerande fiskodling. Vidare har projektägaren levererat till Sandhamns restauranger, nätverket med Europas algintressenter samt utbildat och inspirerat både privatpersoner och restauranger kring att äta och använda andra saker från havet.

Några resultat

- Vild skörd är mycket beroende av väder och vattenstånd
- Laxyngel som växte tillsammans med algen visade tendens till att vara piggare än de som odlades för sig
- Innovationskockarna i Södertälje beskrev algen som mycket användbar i köket och avslutade med frågan: Hur mycket kan ni leverera och när?
- Restaurangerna använde algen som smaksättare, umami och som dekoration, vackert grön

Projektet kom helt rätt i tiden och projektägaren ingår nu i ett [stort internationellt forskningssamarbete](#) med 95 specialister från 26 länder som ska arbeta vidare med just släktet Ulva där både tarmalgen och havssallad ingår.

Finansierat inom EU:s havs- och fiskeri-fond, totalstöd 1 mnkr.

Ingmarsö kulturlandskap

Ingmarsös jordbrukslandskap har under flera hundra år brukats och betats av djur. När öns bonde trappade ner lanse-rades projekt Ingmarsö kulturlandskap för att utveckla nya former för att bruka markerna.

För att långsiktigt möjliggöra en rationell och utökad djurhållning krävdes initialt investeringar i jordbruksutrustning, stängsel samt reparation av ladugård mm.

Projektet bildade en arbetsgrupp bestående av bofasta och fritidsboende. Djurägare med får och hästar för landskapsvård, markägare som även själva är aktiva i landskapsvårdande insatser, samt personer med kompetens inom ekologi, projektadministration och kommunikation.

Vid projektets början hade projektägaren Stiftelsen Ingmarsö Norrgård och Skola inga marker, 2018 skötte stiftelsen 10 hektar betes- och åkermark med jordbruksstöd.

På sikt kunde dock sådan verksamhet inte drivas i enbart ideell regi och en ny lantbrukare söktes som ville flytta till Ingmarsö. Ett bostadshus byggdes och man annonserade under rubriken "Ö söker bonde" efter en ny lantbrukare, helst med familj. Under 2021 fann man en bondefamilj som ska bo på Ingmarsö och väcka nytt liv i jordbruksproduktionen.

Sedan 2010 har flera leaderprojekt bidragit till denna utveckling på ön och skapat viktiga förutsättningar för fortsatt utveckling.

Finansierat inom EU:s landsbygdsfond med ca 0,6 mnkr samt 138 000 kr i privat finansiering.

Destination Finnhamn

Projektstöd beviljades för en motorikbana, en hundrastgård, ett utegym, ett utkikstorn, grillplatser för större grupper, vindskydd, en beachvolleybollplan och en sandstrand, samt för att digitalisera skyltar på platserna som visar "Naturskatter på Finnhamn". Ett för det rörliga friluftslivet attraktivare Finnhamn gynnar även andra aktörer inom besöksnäringen i ett större område runt Finnhamn.

Finansierat inom EU:s landsbygdsfond, totalstöd 1,2 mnkr.